

Povijest i razvoj boksa u Osijeku

Cvitanišić, Matej

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Kinesiology Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:265:673103>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-21**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Kinesiology Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Matej Cvitanušić

POVIJEST I RAZVOJ BOKSA U OSIJEKU

Završni rad

Osijek, 2023.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Matej Cvitanušić

POVIJEST I RAZVOJ BOKSA U OSIJEKU

Završni rad

JMBAG : 0267047923

e-mail: mcvitanusic@kifos.hr

Mentor: prof. dr.sc. Damir Matanović

Sumentor: dr. sc. Pavao Nujić

Osijek, 2023.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Kinesiology Osijek
University undergraduate study of Kinesiology

Matej Cvitanušić

HISTORY AND DEVELOPMENT OF BOXING IN OSIJEK

Undergraduate thesis

Osijek, 2023.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Kineziološkog fakulteta Osijek, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju „Narodne novine“ broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07.-Odluka USRH, 46/07., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14.-Odluka USRH, 60/15.-Odluka USRH i 131/17.).
3. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta: Matej Cvitanušić

JMBAG: 0267047923

Službeni e-mail: matej.cvitanusic@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski studij

Naslov rada: Povijest i razvoj boksa u Osijeku

Mentor završnog rada: prof. dr. sc. Damir Matanović

Sumentor završnog rada: dr. sc. Pavao Nujić

U Osijeku 2023. godine

Potpis

POVIJEST I RAZVOJ BOKSA U OSIJEKU

SAŽETAK

Glavni cilj ovog rada jest istražiti povijest i razvoj te sami dolazak boksa u Hrvatsku i u Osijek. Ovaj rad će ukazati na važnost razumijevanja sporta sa saznanjem povijesti i razvoja boksa u nekoj regionalnoj sredini. Također će se obraditi i važnost motoričkih sposobnosti i osobina koje su nam potrebne za uspjeh u boksu. Pronađeni su zapisi o „šakanju“ još 3000 godina prije nove ere. Šakanje je u početku bila vrlo surova disciplina u kojoj su se pojedinci okušavali i upravo iz tog razloga boks smatramo kao plemenitu vještinu jer je uspio unaprijediti jednu takvu surovu vještinu i učiniti ju uređenim sportom sa pravilima. Također razvoj i unaprijeđenje šakanja u boks kao sport će biti objašnjeno u kasnijem dijelu rada. Svako razdoblje koje je bilo specifično za šakanje i njegov razvoj u nekoj regiji ili svijetu, biti će objašnjeno u tekstu kako bi se mogli bolje razumijeti koraci koji su bili potrebni za njegov razvoj i dovođenje u poziciju u kojoj se danas nalazi. Boks inače spada u kategoriju polistrukturalnih acikličkih sportova te je upravo zbog svojih specifičnosti i težine proglašen jednim od najtežih sportova na svijetu. Osim same strukture i specifičnosti sporta koja je vrlo zahtjevna i teška, također možemo reći isto za razvoj boksa u Osijeku. Obraditi će se razdoblje od 1920.do 2010. godine te će sadržavati sve potrebne informacije koje će pomoći u boljem razumijevanju razvoja boksa kao sporta u Osijeku. Uz Osijek, spomenuti će se i neki drugi veći hrvatski gradovi koji su također od velike važnosti za hrvatski boks te će se spomenuti značajni hrvatski borci koji su uvelike pridonijeli u stvaranju pozitivne slike u ovom sportu te ga učinili društvu prihvatljivim.

Ključne riječi : šakanje, boks, povijest sporta, Osijek

HISTORY AND DEVELOPMENT OF BOXING IN OSIJEK

ABSTRACT

The main goal of this work is to investigate the history and development and the arrival of boxing in Croatia and in Osijek. This work will point out the importance of understanding the sport with knowledge of the history and development of boxing in a regional environment. The importance of motor skills and qualities that we need for success in boxing will also be discussed. Records have been found of "fist fighting" as far back as 3000 BC. In the beginning, fist fighting was a very cruel discipline in which individuals tried their skills, and it is precisely for this reason that we consider boxing as a noble skill, because it managed to improve from one such cruel skill and make it an organized sport with rules. Also the development and improvement of boxing as a sport will be explained in a later part of the work. Each period that was specific to boxing and its development in a region or the world will be explained in the text in order to better understand the steps that were necessary for its development and bringing it to the position it is in today. Boxing belongs to the category of polystructural acyclic sports, and precisely because of its specificities and difficulty, it has been declared as one of the most difficult sports in the world. Apart from the very structure and specificity of the sport, which is very demanding and difficult, we can also say the same about the development of boxing in Osijek. The period from 1920 to 2010 will be covered and will contain all the necessary information that will help in better understanding the development of boxing as a sport in Osijek. In addition to Osijek, some other larger Croatian cities will also be mentioned, which are also of great importance for Croatian boxing, and significant Croatian fighters who have greatly contributed to creating a positive image in this sport and made it acceptable to society will be mentioned.

Key words : fist fighting, boxing, history of boxing, Osijek

SADRŽAJ

- 1. 1**
- 2. 3**
 - 2.1. 4**
 - 2.2. 5**
 - 2.3. 5**
 - 2.4. 5**
 - 2.5. 6**
 - 2.6. 7**
- 3. 9**
 - 3.1. 11**
- 4. 13**
 - 4.1. 13**
 - 4.2. 14**
 - 4.3. 14**
 - 4.4. 17**
- 5. 18**
- 6. 21**
- 7. 22**

1. UVOD

Šakanje kao vještina iza sebe nosi značenje kao borba šakama. U prošlim vremenima pojedinci nisu imali nikakve regulacije, pravila, mjere sigurnosti niti išta slično što bi utjecalo na prevenciju mogućih ozljeda. Upravo zbog toga je šakanje bilo iznimno brutalno, agresivno i opasno za sudionike. Također, iz tog razloga je šakanje značajno razlikuje od boksa u kojemu imamo sve navedene karakteristike. Kao što je rečeno, upravo zato boks smatramo plemenitom vještinom jer je uspio jednu surovu vještinu učiniti discipliniranim oblikom sporta. Šakanje, kao jedna od osnovnih vještina koju boks koristi, je prihvaćena kao vještina još u vrijeme starih Grka na olimpijskim igrama 688. Godine pr. Kr.. Homerova Ilijada sadrži prvi detaljan prikaz dvoboja u šakanju. Najstarije slike i poznati zapisi datiraju iz doba Sumerana iz 3. tisućljeća pr. Kr., dok staroegipatski reljef iz drugog tisućljeća prikazuje dva borca koji se bore šakama uz nazočnost drugih gledatelja. Boks je danas poznat kao borilački sport u kojemu se protivnici istih težinskih kategorija bore u ograđenom pravokutnom ringu koji može biti različitih dimenzija, zavisno od organizacija i njihovih pravila. Borba se odvija isključivo sa šakama na kojima su postavljene bandaže (vrsta zavoja kojim se zamotava šaka i zapešće kako bi se prevenirali ozljede prilikom udaraca) i rukavice. Boksачke borbe traju od 3 pa do 15 rundi od tri minute, zavisno od razine boksačkog natjecanja. Cilj je simbolična ili potpuna destrukcija protivnika. Borba može završiti nokautom (KO) – gdje se protivnik ne može ustati s poda i ne može dalje nastaviti borbu, tehničkim nokautom (TKO) – odluka sudaca da borac nema snage za daljnji nastup ili bodovanje sudaca na kraju borbe. Boks možemo podijeliti na rekreativnu, amatersku i profesionalnu razinu. Rekreativski boks uključuje najveću skupinu ljudi koji se bave ovim tipom sporta. Najčešće je to iz razloga za bavljenjem aktivnošću, želja za učenjem tehnike boksa, kondicijska priprema i slično. Amaterska razina se provodi na Olimpijskim igrama dok se profesionalni boks provodi u 6 različitih federacija (W.B.A., W.B.C., W.B.O., I.B.F., I.B.O., W.P.B.F.). Možemo reći kako je Hrvatska vrlo razvijena zemlja po pitanju svakog sporta, a pogotovo po pitanju borilačkih sportova. Postoji puno legendarnih hrvatskih boraca o kojima se može pisati i njihov broj je stvarno velik ali ćemo izdvojiti samo one najznačajnije borce boksa povijesti i današnjice : Marijan Beneš, Stjepan Božić, Alen Babić, Stipe Drviš, Mirko Filipović, Filip Hrgović, George Chuvalo (hrvatskog porijekla), Željko Mavrović, Mate Parlov, Hrvoje Sep i Damir Škaro. Navedeni borci su od velikog značaja zato što su bili prvi koji su Hrvatsku predstavili na velikoj svjetskoj sceni u boksu te nas predstavili kao konkurentan narod. Također su bili prvi učenici koji su učili i provodili tadašnje metode boksa. Svi su imali vrlo težak put zato što područje boksa u Hrvatskoj je bilo neistraženo i nisu

se imali ugledati na prethodne legende kao što mi imamo tu mogućnost danas. Činjenica da su hrvatski profesori u inozemstvu čuli i počeli trenirati boks a zatim ga prenosili i podučavali na našem području, dovoljno govori o njegovoj kompleksnosti tokom samog nastanka. Kada pričamo o povijesti i razvoju boksa u Osijeku, dolazimo do teškog dijela zato što Osijek nije bio prijestolnica hrvatskog boksa te se upravo zato susrećemo sa nedostatkom informacija o razvoju boksa u gradu na Dravi. Međutim, to nije razlog da Osijek ne svrstamo u grupu gradova sa značajnim utjecajem na hrvatski boks. Boks u Osijeku se razvijao polako i trajalo je koju desetinu godina. Kako je kroz godine boks rastao u Osijeku, isto tako je rastao i broj zainteresiranih za treniranje boksa. Sve navedene radnje su dovele do otvaranja dodatnih klubova u Osijeku, dovođenje trenera, organiziranja natjecanja na našim područjima te predstavljanje naših domaćih boraca koji su imali svoj dio slave u kojemu su uživali. Također, neki poznati borci Osijeka su kasnije postajali treneri te su tako nastavili biti aktivni u ovom sportu i promovirati ga daljnjim generacijama. Danas Osijek nažalost nije popularan po broju profesionalnih boraca ali se može pohvaliti pregrštom amaterskih boraca koji su nastupali više puta na svjetskim natjecanjima.

2. POVIJEST BOKSA

Boks inače spada u kategoriju polistrukturalnih acikličkih sportova te je upravo zbog svojih specifičnosti i težine proglašen jednim od najtežih sportova na svijetu (Bašić, Ivanišević i Lješević, 2006).

Boks je dobro definiran borilački sport u kojemu dvije osobe, pod nadzorom sudca, razmijenjuju udarce međusobno pogađajući suparnikovu glavu i tijelo tijekom ograničenog vremena trajanja jedne runde dok nose zaštitnu opremu i kreću se unutar boksačkog ringa (slika 1). Dozvoljeno je korištenje isključivo ruku te pogađanje protivnika iznad struka. Danas, boks je internacionalni sport koji se prakticira među amaterima i profesionalcima na svjetskim prvenstvima te olimpijskim igrama. Do pobjede u boksačkom meču je moguće doći na različite načine. Sudac može diskvalificirati protivnika iz različitih razloga, protivnik može odustati od borbe zbog nemogućnosti nastavka ili kada sudac proglasi pobjednika na temelju vođenih statistika od strane pomoćnih sudaca. U profesionalnom boksu se može dogoditi neriješen rezultat ukoliko oba protivnika imaju isti broj zarađenih bodova dok u amaterskom boksu sudci moraju odabrati konačnog pobjednika.

Bašić, Ivanišević i Lješević (2006) govore o borilačkom sportu kao izvrsnoj podlozi i dobroj kondicijskoj pripremi za druge sportove jer nam to treniranje omogućuje pravilno držanje tijela, stabilizira i razvija mišiće trupa te nam jala fleksibilnost. Također su utvrdili da razvijamo koordinaciju, dinamiku, pažnju i percepciju te da dobro i odlučno reagiraju na nepredviđene situacije.

Slika 1.

Boksački meč između dva borca

Izvor : <https://georgetowner.com/articles/2012/11/26/old-school-fighters-royal-basilio-football-and-boxing/>

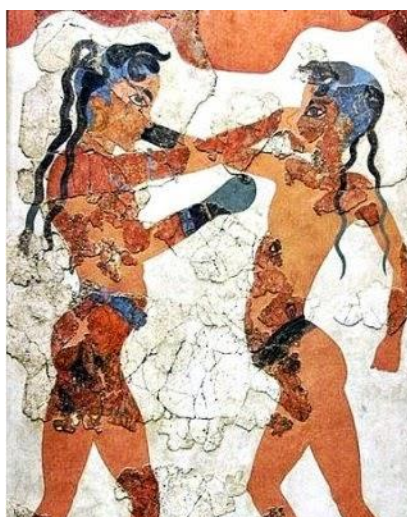
2.1. Drevni boks

Šakanje sa svojom povješću seže tisućama godina unazad sve do drevne civilizacije. Arheološki dokazi nam pokazuju da se boks prakticirao u drevnom Egiptu oko 3000 g. prije Krista. Također nam dokazi pokazuju da se prakticirao u prvoj poznatoj civilizaciji Samariji, odnosno današnji Irak, gdje je prikazan na nizu pronađenih rezbarija za koje se vjeruje da su nastale 3000. godina prije Krista. Šakanje, kao jedna od osnovnih vještina koju boks koristi, je prihvaćena kao vještina još u vrijeme starih Grka na olimpijskim igrama 688. Godine pr. Kr.. Homerova Ilijada sadrži prvi detaljan prikaz dvoboja u šakanju (Chudoba 2017).

Određena zaštitna oprema se koristila u ono vrijeme iako su borci imali gole šake. Naime, oko zapešća su im se motale kožne trake kako bi im pružilo potporu te kako bi smanjili rizik od puknuća malih kostiju u zapešću i šaci borca. Šakanje je također bila norma u Egiptu, kao što je to prikazano na skulpturi iz 1350. godine prije Krista u mjestu Thebes, danas poznatiji kao Luxor. Skulptura prikazuje gledatelje kako gledaju tri seta boraca, a zanimljivo je to da izgledaju kao da nastupaju za tadašnjeg faraona. Najraniji prikaz drevnih šakačkih rukavica kako se koriste je prikazan u „Minoan fresco“ (slika 2) iz „There“, danas poznate kao „Santorini“. Ta skulptura je danas poznata kao „boksачki dečki“ i datira iz 1600. godine prije Krista (Watrous, 2021).

Slika 2.

Minojska freska šakanja

Izvor : <https://www.worldhistory.org/image/3259/boxers-fresco-akrotiri-thera/>

2.2. Rimsko šakanje

Rimsko šakanje, poznatije kao „pugilatus“, imalo je vrlo sličan stil Grčkom šakanju ali je svejedno bio nemilosrdniji. U Rimskom carstvu se šakanje uvelike pratio, ali je bio manje fascinantno ukoliko ishod ne bude smrt jednog borca. Iz tog su razloga umjesto motanja kožnih traka na šake koristili „caestus“ odnosno borbenu rukavicu koja je bila metalna upravo iz razloga da ošteti neprijatelja u što većoj mjeri. Jedna od inovacija rimljana je pugilatski ring koji je kroz određeni broj godina napredovao te se dodatno razvijao da bi naposljetku dobili boksački ring kakvog danas poznajemo. Oni su ga izmislili i prvobitno je osmišljen kružnog oblika. Unatoč svojoj brutalnosti koja proizlazi iz drevnog Rimskog šakanja, borci su unaprijedili svoj stil treniranja i borbe. Više vremena su posvetili treniranju svojih kretnji, rad nogu te tempiranje zadavanja i blokiranja udaraca. Tako je s vremenom ovaj sport postajao umjetnost gdje su se više cijenile druge vještine od samih zadavanja udaraca (Murray, 2010).

2.3. Grčko šakanje

Kasnije je sport dobio na velikoj popularnosti kada se u drevnoj Grčkoj pojavio na olimpijskim igrama 688. godine prije Krista. Kako bilo, ovi rani oblici šakanja se daleko razlikuju od današnjeg modernog boksa. U ono vrijeme u šakanju nisu postojale težinske kategorije isto kao što nije postojalo vremensko ograničenje borbe. Također pravila poput zabrane zadavanja udaraca dok je protivnik na podu, nije vrijedilo. Mečevi su često završavali tako što je protivnik bio nesposoban za nastavak borbe ili je svojevrijedno predao meč. Tada nisu imali boksačke rukavice kao što ih imamo danas, već su imali kožne remene koje su vezali oko šake i zglobova (Golden, 1998).

2.4. Boks golim šakama

Prve pojave „modernog boksa“ bilježimo u Engleskoj 1681. G. pod nazivom „bare knuckle“ ili u prijevodu „boks golim šakama“ kada je uvelike dobio na popularnosti tako što je James Figg postao prvi engleski boksački prvak u „bare knuckle“ kategoriji između 1719.-1730. Godine. Također rani engleski boks nije imao pravila, težinske kategorije, vremensko ograničenje i sudca za borbu (slika 3). Tada su borbe bile vrlo brutalne, a tome su svjedočili svi gledaoci i borci. Potezi poput udaranja glavom o glavu, gušenja, hrvačkog bacanja i kopanja očiju su bili dopušteni što je dodatno pridonijelo brutalnosti tog sporta. Borci nisu koristili

nikakvu zaštitu za ruke, a s vremenom je i to promijenjeno jer su ozljede bile velike kao i opasnost za same borce. Prva pravila su uvedena od Jack Broughton-a 1743. G. nakon serije smrti boraca u ringu. Prvo pravilo koje je uvedeno kako bi označilo kraj borbe je odbrojavanje od 30 sekundi kada borac padne na pod i ne može nastaviti borbu. Ukoliko se borac ne digno u roku od 30 sekundi, to znači da je predao i izgubio borbu (Chill, 2017).

Slika 3.

John L. Sullivan se bori sa Jake Kilrain-om, 1889. g. u borbi od 75 rundi, što je ujedno bila i zadnja teškaška borba golim šakama za titulu pod „London Prize Ring“ pravilima.

Izvor : <https://www.britannica.com/sports/boxing/The-Queensberry-rules>

2.5. Marquesse of Queensberry pravila

Pravila, na temelju kojih se boks danas i zasniva, nastala su 1867. godine pod nazivom „The Marquesse of Queensberry“. Ta pravila su uvelike regulirala i dodatno civilizirala boks kao sport te dodatno pridonijelo njegovom budućem razvoju. Prva pojava u 19. stoljeću i naziv dobiven nakon Marquesse of Queensberry, John Douglas-a, navedena pravila su revolucionizirala boks sa mnoštvom kodova koji sportsku brutalnost ranijih oblika smanjuju na najnižu granicu opasnosti te evoluirala sport u oblik zadovoljstva gledateljima. Glavni cilj Queensberry pravila je zabrana nesportskih taktika i ponašanja oba borca, udarci ispod struka, međusobno hrvanje te zadavanje udaraca borcu koji je na podu. Stavljanjem granica na navedene radnje, pravila su stvorila sliku o poštenom sportu u kojemu se pobjeda postiže razinom znanja, vještinom, strategijom te otpornošću na udarce u većoj mjeri nego sama snaga

udarca koju borac ima u sebi. Okretna točka Queensberry pravila je pojava rukavica koja je uvelika smanjila značajnost i ozbiljnost zadobivenih ozljeda tokom meča. Također pojava rukavica je rezultirala većoj izdržljivosti boraca te unaprijeđenoj strategiji borbe koju čine tehnička snaga i izdržljivost borca. Zaštitni znak Queensberry pravila je „fair play“ princip u kojemu između rundi borbe slijedi runda odmora od jedne minute u kojoj borci imaju mogućnost obnoviti snagu i strategiju koja im je potrebna. Interval borbe i odmora doprinosi odgodi umora borca te prevenira moguću ozljedu. Uvođenje odbrojavanja palome borcu, odnosno ozlijeđenom borcu, revolucionaliziralo je dinamiku borbe. Odbrojavanje nije omogućilo samo ozlijeđenom borcu potrebno vrijeme za oporavak, već je uvelo i jedan dio strateške komponente u kojemu borci, gledatelji i svi drugi zadržavaju svoj dah računajući točan trenutak u kojemu će se borac ustati ili će prihvatiti poraz. Također, Marquesse of Queensberry su zaduženi za uvođenje težinskih kategorija (tablica 1) koje su služile kao ravnopravno takmičenje između boraca po pitanju njihove tjelesne težine (Stratman, 2013).

Tablica 1.

Prikaz težinskih kategorija te njihova obilježja

1. Flyweight	49.0 - 50.8 kg
2. Bantamweight	52.2 - 53.5 kg
3. Featherweight	55.3 - 57.2 kg
4. Lightweight	59.0 - 61.2 kg
5. Welterweight	63.5 - 66.7 kg
6. Middleweight	69.9 - 72.6 kg
7. Light Heavyweight	76.2 - 79.4 kg
8. Heavyweight	≥ 90 kg

2.6. Moderno doba boksa

Marquesse of Queensberry pravila su boks u značajnoj mjeri učinila prihvatljivim društvu te sa svim pravilima i regulacijama su ostvarili svoje ciljeve. Međutim, boks još uvijek nije bio prihvaćen od strane svih pa je čak i u nekim regijama bio još uvijek zabranjen. Boks golim šakama se još uvijek mogao pronaći u obližnjim pubovima i podrumskim prostorima u

kojima su se borili za novac i ostale nagrade. Kako bi se to spriječilo i promijenilo, bile su potrebne nove mjere i regulacije. Kasnijih godina 19. stoljeća, konkretnije 1891. godine London National Sporting Club je proširio Queensberry pravila tako što su dali veću važnost bodovanju, odnosno ozbiljnost posla samim sudcima i dužnosnicima. U ovoj regulaciji je naglasak bio na sigurnosti borca u kojemu je postojala mogućnost da borba završi iako nijedan borac nije završio bez svijesti. To je bio prolaz modernom boksu da postane profesionalan sport u kojemu gledaoci imaju priliku gledati strogo regulirani sport u kojemu je pozornost stavljena na sigurnost borca, a ne samo na zabavu publike. Sa konstantnim razvojem boksa pomoću različitih pravila, usput je dolazila i popularnost samog sporta u društvu. Novine su pronašle svoje mjesto u cijeloj ovoj priči te su počeli prenositi u javnost najznačajnije borbe i njihove borbe. Iako imaju slično porijeklo, već u 19. stoljeću su se amaterski i profesionalni boks krenuli razdvajati. „Prizefighting“ se počeo povezivati sa profesionalnim boksom, dok je amaterski boks stajao kao alternativa koja odvaja novac od borbi. S rođenjem Olimpijskih igara, 1904. godine amaterski boks je uključen u igre kao jedna od disciplina za natjecanje. U to vrijeme su SAD i Ujedinjeno Kraljevstvo bile poznate kao vodeće sile sa najboljim borcima u amaterskom i profesionalnom boksu, dok su druge zemlje, npr. poput Kube, bile poznate kao tvornice visoko kvalitetnih boraca sa drugačijim stilom boksanja te su i sami bili vrlo konkurentni. Amaterski boks je dodatni poticaj dobio 1946. godine razvojem Međunarodnog boksačkog saveza koji je dodatno standardizirao i proširio amaterski boks. Do tada su se pridružile 24 zemlje koje su bile visoko konkurentne na međunarodnim razinama isto kao i na samim olimpijskim igrama. U međuvremenu, profesionalni boks je također bilježio rast u popularnosti. 1930-ih godina svjetski događaji su oblikovali boks kao i dvoboj između Joe Louisa i Max Schmelinga odnosno dvoboj između SAD-a i Njemačke nakon kojeg je nekoliko godina kasnije slijedio rat. Boks se oporavljao sve do kasnijih 1940-ih godina kada su gledateljima postale i druge kategorije biti zanimljive. Tada je slijedilo zlatno doba teške kategorije koje su boks odvele na najvišu razinu te su boks popularizirale i učinile ga društvu prihvatljivim i uzbudljivim (Bumble, 2013; Stratman, 2013).

3. BOKS U HRVATSKOJ

Od 1893. do 1894. godine u Zagrebu je svestrani profesor Franjo Bučar održao dvogodišnji tečaj za učitelje srednje škole u području gimnastike. Studenti koji su pohađali prvu više semestralnu stručnu školu imali su dužnost pripremiti seminarski rad o kojemu su prvi budući profesori tjelesnog vježbanja u Hrvatskoj javno raspravljali. Jedan od polaznika tečaja se zvao Ljudevit Sorlini, kasnije je bio dugo godina profesor u Osijeku, i on je obranio svoj seminarski rad na temu : „Staro i moderno šakanje“. Časopis pod imenom Sport je pustio 1. travnja 1896. godine tiskani rad Ljudevita Sorlinija, odnosno sažeti sadržaj njegovog seminarskog rada. Taj period je bio trenutak kada su u prvoj olimpijskoj godini našeg doba oba zagrebačka časopisa obradila klasično šakanje na starim helenskim igrama. Ovdje je bitno istaknuti gospodina Dragutin Šulca koji je bio prednjak Hrvatskog sokolskog saveza koji se uvježbao u disciplini šakanje, nakon što se s time upoznao u Češkoj. Tamo je dva puta polagao najbolje tečajeve 1898. i 1901. godine. Dobrovoljno je podučavao prednjake i profesore naših sokolskih društava. Da nije bio usamljen u tom sportu, svjedoči nam uvaženi Stipe Vrdoljak iz Splita, pisac brojnih rasprava na temu tjelesnog vježbanja. Dakle, bitno je istaknuti da su pioniri i promicatelji boksa u Hrvatskoj bili nastavnici tjelesnog odgoja koji su radili u sokolskim društvima, policijskim i vojnim školama. U ono vrijeme kod nas još nije bilo pisanih pravila o boksu ili druge literature o boksu, kao ni kvalificiranih boksačkih učitelja za podučavanje drugih. Prva brošura o boksu je izdana 1914. godine a napisao ju je Dragutin Nikolajević, časnik koji je školovan u francuskim vojnim školama od 1837. do 1839. godine (Bušić, 2002). Naziv brošure je (slika 4.) „Boks francuski i engleski“.

Slika 4.

Brošura – Boks Francuski i engleski

Izvor : <https://www.kupindo.com/Sport/73137189>

Boks se na našim prostorima pojavio među prvima u Europi. Iako malobrojna, održavana su boksačka natjecanja u ono vrijeme dok je boks bio zabranjen u gotovo cijeloj kontinentalnoj Europi. Splitski tisak je otkrio vježbanje boksa u gimnastičkom društvu „Hrvatski sokol“. U to vrijeme, strastveni pobornici boksa su bili nastavnici Marko Uvodić i Šime Vučić Đaković. No ipak boks se vježbao više kao zabava na području Splita i Zagreba. Dana 16. kolovoza 1905. godine zabilježena je priredba Hrvatskog sokola u Splitu, gdje su članovi društva izveli boksačke vježbe. Te vježbe su bile potpuna novost drugima i rezultiralo je velikim iznenađenjem publike kojima su se potezi svidjeli (Bušić, 2002).

Otprilike u isto vrijeme su se zagrebačkim sokolskim društvima također pokazale vježbe iz područja engleskog boksa. U Zagrebu je učitelj Dragutin Šulce 1903. godine podučavao boks, a 1905. godine su održana prva boksačka natjecanja u Zagrebu. Na tim natjecanjima je sudjelovalo nekoliko mladića iz područja Zagreba. Brošura koju je napisao Dragutin Nikolajević je jedna od najznačajnijih pojava u promidžbi boksa u ono vrijeme na našim područjima. Ako uzmemo u obzir da je tada boks bio razvijen jedino u Engleskoj i Francuskoj te je u većini Europskih zemalja bio zabranjen, može se istaknuti da spadamo u red prvih zemalja u kojima su zabilježeni vrlo rani počeci boksa (Bušić, 2002).

Nešto brže se boks razvijao na našim područjima nakon Prvog svjetskog rata odnosno 1918. godine. Zatim je 1920. godine Dragutin Šulce priredio brošuru pod nazivom „Šakanje po Češkom od dr. Jindricha Vaničeka“ koji je ujedno bio njegov učitelj u Češkoj. U to vrijeme jedan od prvih hrvatskih boksača Milan Hoffer, koji je rođen u okolici Đakova, kao dijete je otišao u Ameriku. Kasnije je kao dobrovoljac odlazio na zapadnu frontu u sastavu kanadskih vojnih snaga. Njegovo znanje o boksu je bilo na visokoj razini te je na raznim vojnim boksačkim natjecanjima odnosio pobjede. Na natjecanju vojnih snaga, koje je 1918. godine održano u Bruxellesu, bio je pobjednik u velter kategoriji. Također Vinko Jakaša, Juraj Modrić i drugi Hrvati su stekli u inozemstvu veliko boksačko iskustvo kao profesionalni boksači (Bušić, 2002).

Razvoj cjelokupnog hrvatskog sporta u to vrijeme, uključujući i boks bio je vrlo težak. Nije bilo priljeva novca dok se boks razvijao neumornim radom manjeg broja entuzijasta. Sve do 1929. godine natjecanja su se održavala u Zagrebu i Splitu. Prvo natjecanje koje je bilo službeno među profesionalnim boksačima održalo se u Zagrebu u vrtu restauracije Kola, 31. kolovoza 1919. godine. Ted Franek je izgubio od Stanka Klička nokautom u 14. rundi. Godinu

dana kasnije, 1. ožujka 1920. godine, u Zagrebu, na igralištu HAŠK-a, Stanko Kliček je u lakoj kategoriji pobijedio Oskara Piščuka nokautom u 6. rundi (Bušić, 2002). Godinu 1920. smatramo kao godinu temelja boksa u Hrvatskoj. Početak organiziranog boksačkog sporta na tada prostorima Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca započeo je 16. svibnja 1920. godine, kada je u Zagrebu osnovan prvi boksački klub „Hercules“. Osnivači kluba su bili dr. Franjo Kulčar, Milan Hoffer, Đuro Monastir te braća Galić. Također se u 1923. godini osnivaju novi boksački klubovi „Croatia“ u Zagrebu dana 23. listopada 1923. godine i „Hajduk“ u Splitu također 1923. godine. Odmah nakon navedenih klubova se osnivaju i drugi klubovi u Zagrebu : „HAŠK“, „Građanski“, „Šparta“, „Makabi“ te u Osijeku „Građanski“ i „Hajduk“. U periodu od 1920. do 1941. godine najuspješniji boksački klubovi su bili „Croatia“ i „Hercules“ iz Zagreba koji su kontinuirano djelovali čak i za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske. Tih godina su okolnosti bile vrlo teške pa se i samim time boks težim putem razvijao i uglavnom je bio prepušten entuzijastima koji su ga održavali (Bušić, 2002).

3.1. Hrvatski boksački savez

Na službenoj internet stranici saveza je navedeno sljedeće : „Hrvatski boksački savez je osnovan 22. listopada 1921. godine u Zagrebu. Član je : Amateur International Boxing Association (AIBA) – Međunarodna amaterska boksačka organizacija od 20. veljače 1992. godine te European Amateur Boxing Association (EABA) odnosno Europska amaterska boksačka organizacija od 16. ožujka 1991. godine.“ Članovi saveza su : Bono Bošnjak (predsjednik), Mladen Mikolčević (dopredsjednik), Nikolina Jurić (glavna tajnica) te ostali članovi. Na službenoj stranici saveza je moguće pronaći sve potrebne informacije o članovima, kontaktu, dokumentima koji su potrebni za prijave na natjecanje te informacije samih natjecanja koja su se održala te o natjecanjima koja će se tek održati u budućnosti. Također na službenoj internet stranici se nalazi dokument pod nazivom „Adresar klubova“ i u njemu se nalazi svega 58 boksačkih klubova, 4 boksačka saveza te 1 boksačka udruga. Svega 2 osječka kluba su pronašla svoje mjesto u tome adresaru te njihovi nazivi su „boksački klub Osijek“ i „boksački klub Slavonija“. (www.boks-savez.hr) Također kada spominjemo dokumente, jedan od njih se ne smije preskočiti a njegov naziv je „statut hrvatskog boksačkog saveza“. (www.status.hr) U njemu su jasno utvrđeni i definirani ciljevi te područja djelovanja, a sve u svrhu ostvarivanja potreba i interesa za boksom kao sportom. Definirani su ciljevi poput ; razvitak i primicanje boksačkih aktivnosti, promicanje odgojnih zadaća sporta u duhu fair-

playa, razumijevanja i tolerancije kroz bavljenje boksačkom aktivnosti, usklađivanje aktivnosti udruženih članica, predlaganje programa boksačkih aktivnosti kao javnih potreba, skrb o ostvarivanju programa javnih potreba u boksačkom sportu, utvrđivanje politike u cilju zaštite vrhunske kvalitete, borba protiv dopinga u sportu i korištenja nedozvoljenih supstanci te postupci potrebni za protu djelovanje, skrb o unapređenju stručnog rada i osposobljavanju stručnih djelatnika za boksački sport i puno drugih. Ciljeve savez ostvaruje neposrednim i zajedničkim djelovanjem udruženih članova. (Hrvatski boksački savez, Statut hrvatskog boksačkog saveza (članak 16.)) nam govori ukoliko savez ostvari dobit, troši ju isključivo za obavljanje i unaprijeđenje djelatnosti saveza pomoću kojih se ostvaruju utvrđeni ciljevi.

4. RAZVOJ BOKSA U OSIJEKU

Uz sve visoko postignute uspjehe klubova i boraca sa područja Zagreba i Splita, za Osijek možemo također reći da je bio jedan od jačih boksačkih centara u Hrvatskoj. Već 1920. godine se boks pojavio na području Osijeka. Kao što je već rečeno, vremena i okolnosti su bili vrlo teški stoga nisu imali unaprijed osmišljen način rada već su to više bili pokušaji pristupanja nekom organiziranom obliku rada. Boksačka sekcija je svoje mjesto pronašla u sklopu Sportskog društva „Olimpija“ u Osijeku te je počela aktivno djelovati.

4.1. Razdoblje prve Jugoslavije

U svojim početcima je brojala tek deset članova pa je dana 1. veljače 1924. godine organiziran promidžbeni boksački susret na kojemu je domaća osječka publika dočekala borce iz zagrebačkog kluba „Hercules“. Kao godina osnutka prvog boksačkog kluba „Amater“ figurira 1930. godina a prije toga su djelovale i sekcije u već postojećim sportskim društvima. Mečevi su bili uglavnom organizirani u hotelu Kasino (kasnije nosi naziv Psunj, danas je na toj lokaciji restoran McDonalds) u Županijskoj ulici i kino dvorani Royal u Šamačkoj ulici, a ljubiteljima borilačkih vještina omiljeni su bili nastupi njihovih sugrađana protiv visoko uglednih suparnika iz drugih gradova koji su dolazili obogatiti osječku domaću scenu. Kao treneri su se vodili Josip Rechnitzer i dr. Dragan Miller te boksači Marijan Vahauc, Vilim Rausch, Josip Miller, Franjo Zauner, Ivan Virag, Josip Halilović, Teodor Babin, Ivan Stolzer i Giula Bolwary. Novo međunarodno boksačko natjecanje je održano 6. siječnja 1930. godine u Osijeku na prostoru hotela Kasino u Županijskoj ulici (natjecanja su se znala održavati i u kino dvorani Royal u Šamačkoj ulici) gdje su natupali borci Osijeka, Subotice i Beograda. Od osječkih boraca su nastupili Josip Halilović (65 kg), Ivan Stolzer (66 kg), Stjepan Đurić (73 kg), Giula Bolwary (77 kg) te Stjepan Slabinac i Franjo Zauner. Dana 30. ožujka 1930. godine održano je prvo službeno prvenstvo grada Osijek u boks u za amatere. Naslove prvih prvaka Osijeka u amaterskom boks u osvojili su Vilim Rausch (75 kg), Josip Miller (60kg), Stjepan Đurić (81 kg) te Giula Bolwary u teškoj kategoriji. Uz boksački klub "Amater" uspješno je djelovao i boksački klub „Olimpija“. Zabilježen je podatak o djelovanju boksačkog kluba „Hercules“ iz Zagreba kao ogranak zagrebačkog autentičnog kluba na području Osijeka a jedno vrijeme je postojao i boksački klub „Građanski“. Tako su golemi ugled tridesetih godina stekli Josip Halilović, Đula Bolvary, Stjepan Đurić, Ivan Steltzer, Ivan Virag, Stjepan Slabinac, Franjo Zauner te Vilim Rauš. Štoviše, treba naglasiti da je Bolvary u prvoj polovici tridesetih

godina bio prvak države u poluteškoj kategoriji, što je uspješno ponovio timski kolega Ivan Stelzer '38 u velteru, a Stjepan Halec je također ostvario bitan uspjeh u muha kategoriji gdje je osvojio naslov prvaka NDH 1941. Naravno, riječ je o amaterskom boksu, dok su u međuvremenu sporadično pripremani i mečevi profesionalaca (Kerže 2018; Kričkić, 2010).

4.2. Razdoblje NDH-a

U novim okolnostima nakon uspostave jugoslavenske države, boks je u Osijeku vrlo brzo opet privlačio mladež u ring i navijače na različite mečeve u organizaciji sekcija pri sportskim društvima koje su nicala visokim tempom jedna iza druge i - kako su godine prolazile – često su im se mijenjala imena. U periodu Nezavisne Države Hrvatske, dana 15. veljače 1943. godine osnovan je boksački klub „Radnik“ u Osijeku. Klub su utemeljili Ilija Jurišić, Teodor Babin, Josip Rechner, Stjepan Šrajner, Ivan Halilović, Giulia Bolwary i Vlado Mađar. Razlika u odnosu na dio boksačke povijesti otprije nekoliko desetljeća, sukladno novom društveno-političkom uređenju, mečevi su najčešće imali momčadsko značenje. „Mladost“, „Proleter“ i „Tekstilac“ okupljali su tada navijače, osim u Radničkom domu i dvorištu Fiskulturnog doma (danas Sokolski dom), u kinu Royal (dugo Zvečevo, danas opet Royal), na igralištu „Kraj Drave“, te u velikoj dvorani bivše Svilane. Novi ljubimci postali su Stjepan Halec (koje je opet nenadmašan, sad pak u lakoj kategoriji), pa Luka Datković u muha kategoriji, Stjepan Kučera u velter kategoriji, braća Tomislav i Ivan Kelava te Gita u srednjoj kategoriji, Klun u teškoj kategoriji i drugi borci. Važan datum u osječkoj sportskoj povijesti je i 3. rujna 1950. kad je od 1 „Sportsko društvo Proleter“ nastao - Boksački klub „Mladost“. Jer tada je, kao dio ustrojenog jednog od tri boksačka podsaveza u Nezavisnoj Republici Hrvatskoj, osnovana sportska udruga koja je itekako dostojna respekta i poštovanja što se odrazilo i na iznimni procvat tog sporta u gradu na Dravi (Kerže, 2018).

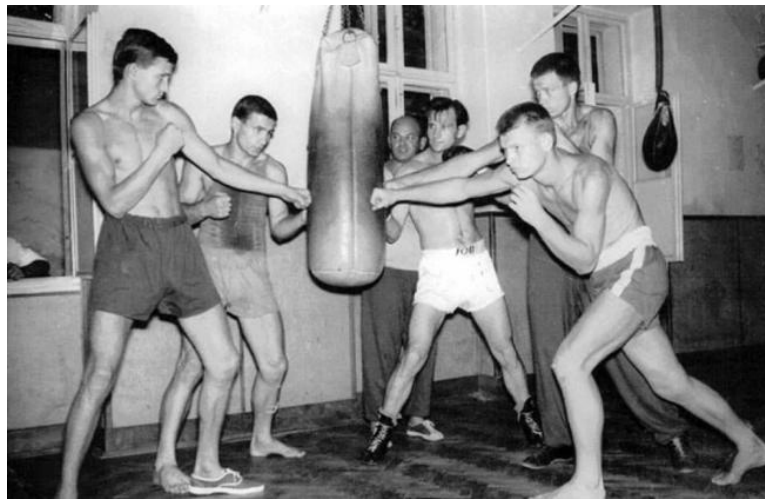
4.3. Uspon boksa u Osijeku

Nakon trenera Marijana Vehautza s potkraj četrdesetih, trener je bio Rudolf Neubert, kojeg je naposljetku naslijedio njemački stručnjak Julio Schwickert kojeg su mnogi kasnije spominjali kao začetnika sjajne generacije osječkih boksača a danas ga se smatra istim. U sastavu boksačke ekipe su se i dalje pojavljivaliiskusni Hugo Köhler, Stjepan Halec, državni reprezentativac Tomislav Kelava, trener Rajko Jovanović, Franjo Hem..., da bi u juniorskom

uzrastu sve više privlačili pozornost na svoj talent i postupno počeli dobivati sve više prilika za dokazivanje. Najvećim nadama su smatrani borci poput : Ljudevit Nanik, Zvonko Voger, Ivan Čok, Ivica Pavić, Ivan Hmura, Ivan Vaštag, a kojima su se '56 i '57 priključili Marko Nogulica, Vinko Kukić, Gavro Ce, braća Edo i Erich Köhler iz danas poznate Divaltove ulice (Hugo je najstariji, a kasnije su boksali i najmlađi iz obitelji - Friedrich i Stipo), potom i Vladimir Premuš. Kada pričamo o osječkoj sceni boksa, vrijedi spomenuti braću Köhler (slika 5) kojih je bilo sveukupno pet. Četvorica su se bavila sportom te su i sami nanizali brojne uspjehe pomoću kojih su blistali šezdesetih godina u boksačkom sastavu „Mladost“ dok petom, najmlađem bratu je bilo zabranjeno boksati zbog problema sa srcem (Kerže, 2018).

Slika 5.

Trening braće Köhler i trenera Rajka Jovanovića

Izvor : https://hdps.hr/images/olimp-clanci/68_36-38.pdf

Uz pravilan ustroj kluba, pogotovo od 1962. kad je Mladost postala dijelom često spominjanog Sportskog društva „Slavonija“ te time stekla stabilne uvjete za rad, odličnog trenera Rajka Jovanovića i izuzetno velik potencijal spomenutih natjecatelja, stvoren je potrebn temelj za velike iskorake osječkih boksača. Uspjesi su brzo počeli stizati u odličnoj i uspješnoj prvoj polovici šezdesetih godina 20. stoljeća. Nezaboravnima su ostali kvalifikacijski mečevi boksača iz kluba „Mladost“ koji su s „Crvenom zvezdom“ nakon poraza u Beogradu (13:7) ostvarili istovjetnu pobjedu pred svojim istinski vjernim navijačima uz ring u krcatom Radničkom domu. Nakon toga je u Slavonskom Brodu morala sve presuditi „majstorica“ koju je Slavonija dobila s rezultatom 11:9. Iako je Boksачki savez Jugoslavije, kako se to radilo u jugoslavenskom boks, naknadno uvrstio borce „Crvene Zvezde“ među

prvoligaše, osječki su omiljeni junaci godinama bili, i trajno ostali veliki Vladimir Premuš, Nanik, Jović, Ce, Voger, Nogulica, Tasić, Čok, Zovko, Sabol, Edo i Erich Köhler, isto kao i Bilić, Sadikov, Milosavljević, Sadikov i Bisić u kasnijim tek nadolazećim godinama. O snazi tog naraštaja osječkog boksa svjedoče i vrhunska pojedinačna ostvarenja. Prvaci Hrvatske i Jugoslavije bili su su Nogulica i Erich Köhler, a Premuš kao jugoslavenski prvak osvaja zlato i srebro na Balkanskim igrama '66 i '67 (Kerže, 2018; Bušić, 2002).

Pod nadzorom Ivica Pavića (od 1968.) prvaci Hrvatske postali su Milosavljević, Arambašić, Tasić, Jović, Zovko i Bisić, s tim što je Milosavljević bio i prvak SFRJ, Bisić viceprvak, a Tasić treći. Tijekom šezdesetih godina prošlog stoljeća istinski ljubitelji borilačkog športa u Osijeku divili su se mnoštvu izvrsih boksača kao što su bili : Nanik, Ce, Voger, Čok, Pavić, Nogulica, braća Köhler zatim veliki Vlado Premuš, Milosavljević i Bisić. Dugo je jedini popularni borilački sport u Osijeku bio boks. Sve do prve polovice šezdesetih godina, kad je utemeljen Judo klub Mladost, čija se tradicija nastavila sve do novog tisućljeća, da bi potom svoje mjesto u osječkoj sportskoj obitelji postupno dobivali i karate, kick-boxing, taekwondo, jiu-jitsu... Istina, još 1921. godine u Osijeku je zaživjelo i hrvanje (u sklopu židovskog društva „Makabi“), no nije privuklo značajniju pozornost. Početkom sedamdesetih, upravo u vrijeme pristizanja spomenutih novih borilačkih vještina, naročito sa Dalekog istoka, boks je pomalo ali sigurno gubio zanimanje među mladima, kao i tada fanatičnih promatrača boksačkih mečeva u gradu na Dravi. Istina, boks nikad nije ni prestajao postojati, tradiciju su (o)čuvali u „Mladosti“, klubu za čiju je aktivnost svojedobno izgrađena i Dvorana borilačkih sportova na Sjenjaku, ali su se zapaženi rezultati, podsjetivši pritom na najsajnije razdoblje iz šezdesetih godina 20. stoljeća, opet pojavili osnutkom Boksačkog kluba „Osijek“ koji i danas ima glavnu i vodeću ulogu u promoviranju boksa među osječkim ljubiteljima borilačkog sporta. Budući da službena dokumentacija iz početnog razdoblja osječkog boksa ne postoji, kao vjerodostojno treba koristiti ono što je, u razdoblju između dva velika svjetska rata, objavljeno u osječkom „Hrvatskom listu“. Ugled je počeo opadati kad je prestalo postojati Sportsko društvo „Slavonija“. Klubovi su djelovali odvojeno, snalazili se kako su znali i mogli, a kad je postalo jasno da je potpuni krah neizbježan - osječki boksači su se spojili s tada sve snažnijim, i financijski bogatijim, susjedom BK Borovo. Bio je to početak dugog razdoblja bez nekih značajnijih ostvarenja što je kod ljubitelja sporta u cjelini sve snažnije stvaralo nostalgiju za pothvatima iz šezdesetih godina te za velikim boksačima koji su dugo trenirali u skućenoj, slabo uvjetnoj prostoriji nadomak korza (današnje Kapucinske ulice), a onda naposljetku dizali na noge više tisuća navijača u Radničkom domu. To vrijeme se uistinu duboko utisnulo u

povijest ne samo osječkog sporta u cjelini, nego i hrvatskog, a nekad jugoslavenskog boksa (Kerže, 2018; Bušić, 2002).

4.4. Moderno doba boksa u Osijeku

Unatoč silnim pokušajima da se boksu vrati nekadašnji sjaj (pa su u nekoliko navrata u „Mladosti“, u raznim razdobljima do i nakon Domovinskog rata, započinjale radom boksačke škole), Osječani su se u pravom smislu te riječi, opet počeli ponositi svojim majstorima „čarobnog četverokuta“ nakon osnutka Boksačkog kluba „Osijek“, 2008. godine. Oduševljavali su gledaoce pobjedama u brojnim mečevima u ringu u Radničkom domu, a danas to vrijeme pokušavaju vratiti nove mlade nade u Boksačkom klubu „Osijek“ koji je utemeljen i već gotovo dva desetljeća uspješno predvodi bivši državni prvak i reprezentativac Matej Matković. Istina, „Mladost“ još i danas egzistira, te povremenom pojavom ponekog darovitog mladića (kakav je, primjerice, Luka Pratljačić) sve do današnjih dana čuva dugogodišnju tradiciju te podsjeća na neponovljive šezdesete i nezaboravne mečeve u međuvremenu srušenom „Radnjaku“. Pokretač BK „Osijek“ bio je Matej Matković, državni prvak i reprezentativac koji je nakon osječke „Mladosti“ (’96/’98), branio cijelo desetljeće boje tada vrlo jake i kompaktne „Posavina Kune“ iz Slavonskog Broda, da bi svoju viziju vraćanja ugleda osječkom boksu vrlo brzo uspio provesti u djelo. Nakon početnih „dječjih bolesti“ (razlog zbog čega su članovi novog kluba kojemu je na čelu predsjednik Krešimir Musa, bili primorani trenirati u sportskoj dvorani MUP-a Osijek), uz osnivanje vlastite škole boksa i okupljanja sve većeg broja zainteresiranih dječaka i mladića koji imaju želju za treniranjem, prekretnica je stigla 2010. kada je predsjednik postao general HV-a Mladen Mikolčević. Njegov je autoritet uvelike pridonio prepoznavanju vrijednosti osnivanja tog kluba u gradskim strukturama, pa su natjecatelji od kojih su bili školarci i veterani dobili udobnu i opremljenu vlastitu dvoranu za treninge u tek izgrađenom kompleksu Gradskog vrta nadomak istoimenog stadiona. Nedugo nakon toga, uspjesi su se počeli nizati u sve većem intenzitetu. Osnivač kluba, koji je ujedno bio najistaknutiji osječki boksač otkako je samostalne Hrvatske, Matej Matković, uvjeren da će BK „Osijek“ ponoviti sve pothvate svojih prethodnika iz „Mladosti“ i „Slavonije“ ostvarene u nekom drugom vremenu i okolnostima. Sveukupno, zbog karijere, ali i želje da osječki boksači opet postanu ljubimci sredine u kojoj djeluju, Matkovića s pravom treba svrstati u grupu najvrsnijih promotora plemenite vještine boksa (Kerže, 2018).

5. NAJZNAČAJNIJI HRVATSKI BOKSAČI

Hrvatska je do danas upisala veliki broj uspješnih boraca koji su debitirali na najvišim svjetskim scenama te su ostavili trag po kojima su prepoznatljivi. To ne bi bilo tako da Hrvatska nema kvalitetne trenere i klubove u kojima borci mogu napredovati. Nažalost, nemamo veliki broj boraca koji su okrunjeni zlatnim odličjem ali možemo sa sigurnošću reći da su promijenili način gledanja na našu državu isto kao što su i promijenili sami pristup treninzima. Oduvijek je Hrvatska imala kompetitivne borce koji su ostvarili plasman na europska i svjetska natjecanja (tablica 2) a nerijetko su ostvarili i medalje na tim istim natjecanjima (tablica 3).

Tablica 2.

Prikaz svih hrvatskih finalista europskih prvenstava od 1925. Godine

Godina i mjesto	Borci	Kategorija	Ishod borbe
Bukurešt 1969.	Mate Parlov vs Vladimir Tarasenko	75 kg (srednja kategorija)	Pobjednik Tarasenko
Madrid 1971.	Mate Parlov Vs Ottomar Sachse	81 kg (poluteška kategorija)	Pobjednik Parlov (1. mjesto)
Beograd 1973.	Marijan Beneš Vs Anatoli Kamnjev	63.5 kg (laka velter kategorija)	Pobjednik Beneš (1. mjesto)
Beograd 1973.	Mate Parlov Vs Janusz Gortat	81 kg (poluteška kategorija)	Pobjednik Parlov (1. mjesto)
Tamper 2000.	Filip Palić Vs Alexander Maletin	60 kg (laka kategorija)	Pobjednik Maletin

Tamper 2000.	Stjepan Božić Vs Zsolt Erdeija	75 kg (srednja kategorija)	Pobjednik Erdeija
Samokov 2015.	Filip Hrgović Vs Florian Schulz	+91 kg (superteška kategorija)	Pobjednik Hrgović (1. mjesto)

Izvor : <https://www.dnevno.hr/sport/ostali-sportovi/od-legendarnog-parlova-hrgovica-ovo-su-svi-hrvatski-boksaci-u-finalima-ep-video-823161/>

Tablica 3.

Prikaz osvojenih medalja na europskim prvenstvima od 1951. godine

Godina i mjesto	Naziv borca	Kategorija	Vrsta odličja
1951. – Milano	Milivoj Bulat	60 kg	Bronca
1953. – Varšava	Tomislav Krizmanić	81 kg	Bronca
1969. – Bukurešt	Mate Parlov	75 kg	Srebro
1971. – Madrid	Mate Parlov	81 kg	Zlato
1973. – Beograd	Marijan Beneš	63.5 kg	Zlato
1973. – Beograd	Mate Parlov	81 kg	Zlato
1985. – Budimpešta	Pero Tadić	81 kg	Bronca
2000. – Tampere	Filip Palić	60 kg	Srebro
2000. – Tampere	Stjepan Božić	75 kg	Srebro
2004. – Pula	Vedran Đipalo	91 kg	Bronca
2004. – Pula	Marijo Šivolija	81 kg	Srebro
2006. – Plovdiv	Mirsad Ahmeti	54 kg	Bronca

2011. – Ankara	Hrvoje Sep	81 kg	Bronca
2015. – Samokov	Hrvoje Sep	81 kg	Bronca
2015. – Samokov	Filip Hrgović	+91 kg	Zlato

Izvor : <https://www.dnevno.hr/sport/ostali-sportovi/od-legendarnog-parlova-hrgovica-ovo-su-svi-hrvatski-boksaci-u-finalima-ep-video-823161/>

6. ZAKLJUČAK

Razvoj boksa u Hrvatskoj je bio vrlo težak u samim počecima. Učitelji i profesori su svojim predstavljanjem i podučavanjem boksa uvelike pridonijeli razvoju te ga popularizirali među ljudima. Vrijedi istaknuti da se boks pojavio na našim područjima među prvima u Europi. U ono vrijeme dok je u gotovo cijeloj kontinentalnoj Europi boks bio zabranjen, na našim područjima su se održavala malobrojna natjecanja. Boks ima dugačku povijest u Osijeku počevši od 1920. godine pa sve do danas. Zagreb i Split su bili poznati gradovi koji su imali visoko kvalitetne borce ali Osijek nije bio puno iza njih. U početku su teški uvjeti i okolnosti utjecali na razvoj boksa, ali unatoč tome boks se uspio razviti u sport koji je društvu prihvatljiv i koji oduševljava gledatelje svojim dvobojima. Kako se boks razvijao, tako su i proizlazili vrlo konkurentni borci iz osječkih boksačkih klubova koji su nastupali na velikom broju natjecanja svih razina. Upravo ta natjecanja na lokalnoj i međunarodnoj razini su također uvelike pridonijele razvoju boksa na ovim područjima. Mnogi velikani su proizašli iz osječkih boksačkih klubova te su nedvojbeno učinili Osijek ponosnim gradom koji ima zahvaljujući njima ima bogatu boksačku povijest. Za Osječane je sport odvijek imao važan natjecateljski karakter, ali glavni motiv je bio očuvanje zdravlja i stjecanje više razine kondicije i snage. Danas Osijek broji tek nekoliko boksačkih klubova od kojih je najpopularniji boksački klub Osijek koji svojim izvrsnim konkurentnim borcima još uvijek pridonosi razvoju te nastupa na velikim natjecanjima predstavljajući grad na Dravi. Preuzeli su inicijativu dovođenja scene boksa iz 60-ih u vrijeme današnjice te se može reći kako uspijevaju u tome. U Osijeku također prevladavaju i drugi borilački sportovi koji su popularni i prihvatljivi ljudima. Svi oni imaju neku svoju bogatu povijest koja ih čini posebnima te se i sami dalje razvijaju, nastupaju na raznim natjecanjima te pokušavaju privući što veći broj ljudi kako bi sport ovdje bio još popularniji. I dalje će, bez sumnje, Osijek proizvoditi vrhunske sportaše u svim područjima koji će nas predstavljati te činiti ponosnima što se i dalje iskazujemo.

7. LITERATURA

1. Biti, O. (2018.) Domaći teren: sociokulturno istraživanje hrvatskog sporta. Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb 2018.
2. Boddy, K. (2008.) Boxing; A cultural history. Reaktion Books Ltd.
3. Brumble, B. (2023.) Boxing Still Matters: Prize Fighting in the Modern Era 1981.-2021. Page Publishing.
4. Bušić, Z. (2002.) Šampioni hrvatskog i svjetskog boksa. Hrvatski športski muzej, Zagreb.
5. Chill, A. (2017.) Bare-Knuckle Britons and fighting Irish. McFarland & Company, Inc.
6. Didić, E., Krznarić, E. (2008.) Boks. Hrvatski izdavač, Zagreb.
7. Golden, M. (1998.) Sport and Society in Ancient Greece. Cambridge University Press
8. Kerže, D. (2018.) Povijest hrvatskog športa. Olimp časopis broj 68, rujan 2018.
9. Kerže, D., Kerže, A. (2011.) Od soft-e do zajednice 1961. – 2011. Hrvatski izdavač, Zagreb.
10. Kričkić, D. (2010.) Povijest sporta u Osijeku. Hrčak: portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske.
11. Murray, S. R. (2010.) Boxing gloves of the Ancient World. The Journal of Combative Sport in 2008.
12. Roberts, R. (1977.) Eighteenth century boxing. University of Illinois Press
13. Sršen, S. (1994.) Povijest osječkih udruga i klubova. Gradsko poglavarstvo-Povijesni arhiv, 1994.
14. Stratman, L. (2013.) The Marquess of Queensberry: Wilde's Nemesis. Yale University Press
15. Streible, D. (2008.) A history of boxing and early cinema. University of California Press
16. Varošaneć, R. (2020.) Povijest i razvoj borilačkih sportova u Hrvatskoj. Repozitorij Međimurskog veleučilišta u Čakovcu.
17. Watrous, L. L. (2021.) Minoan Crete: an introduction. Cambridge University Press
18. Woodward, K. (2012.) The culture of boxing: Sensation and affect. Sport in History

Internet

1. <http://www.boks-savez.hr/hbs/o-nama/>
2. <http://www.boks-savez.hr/hbs/o-nama/>
3. <http://www.boks-sv-duje.hr/povijest-boksa/povijest-hrvatskog-boksa>
4. https://hdps.hr/images/olimp-clanci/68_36-38.pdf
5. <https://www.britannica.com/search?query=boxing+history>

6. <https://www.dnevno.hr/sport/ostali-sportovi/od-legendarnog-parlova-hrgovica-ovo-su-svi-hrvatski-boksaci-u-finalima-ep-video-823161/>
7. <https://www.glas-slavonije.hr/432162/6/Umro-i-cetvrti-Khler>
8. <https://www.osijek.hr/sport/povijest-sporta/>
9. <https://www.osijek.hr/sport/povijest-sporta/>
10. www.status.hr